

Dari transcript:

لباس ملی افغانستان

رویا: لباس ملی برای زنا پیراهن چین دار می باشه که بسیار از دوره ی قدیم رواج است. تا امروز است. منتها در اثر ترقی مردم و ترقی کلتور و فرهنگ بعضی.. بعضی شهرزاد: بعضی.. شکلش تغییر کرده.

رویا: بلی. دیزاین های پیراهن های زنانه و مردانه تغییر کرده. از زنا پیراهن های چین دار می پوشند منتها به شکل مختلف. یعنی اگه د وخت لیس چرمه می پوشیدند، اینالی لیس چرمه اوقه زیاد نمی پوشند. کالایی که از ماشین دوزی یا دست دوزی است منتها لیس چرمه نیست، گرچه لیس چرمه ماشین دوزی است. بعضی وقت لباس های که فعلا مردم می پوشند، بسیار به رسم و رواج از قدیم می مانه، بعضی وقت نمی مانه. از مردا هم همو قسم. مردا عموما کالای پیراهن و تنبان سفید می پوشند و بعضی وقت واسکت لیس چرمه سیاه یا سرخ می پوشند سر پیراهن و تنبان سفید.

شهرزاد: لباس افغانی را که مثلا گاندهایی که حالادرست می شه، بعضی وقت ها بری عروس ها درست میشه. لباس بسیار قیمت است و اوره مردم معمولا در خانه نمی پوشند. منتها یک چیز سمبولیک است، نی؟ مثلا وقتی که ترانه می خوانن، یا وقتی که آدم سفر خارج می کنه، او لباس می خره همراهی خود می اره. اکثر دخترای جوان دارند یکتا در خانه. و او بسیار دوخت... دوخت ها داره، نی؟ در یخنش و در دور آستینش، اینا.. چرقم دوخت ها می پوشه معمولا. سکه را می دوزند یا؟ همراهی ای لباس چی چیزها پوشیده می شه، چی جواهرات؟

رویا: در قدیم.. در قدیم بسیار از سکه استفاده میکردند، سکه می دوختند، منتها امروز آنقدر زیاد نمی کنند. اگر زیاد هم کنند، مردم نمی خرند. بخاطریکه کسایی که در خارج می روند، شاید آن نوع مردم بخرند. منتها کسایی که در افغانستان است در ترانه خوانی یا یک چند دقیقه در یک محفل که می پوشند، فرق می کنند. گاند جور نمی کنند. فقط بعضی وقت از لیس چرمه جور می کنند، بعضی وقت ساده. نمی فامم که چی می گند.

شهرزاد: چی تکه ها را استفاده می کنند بیشتر؟

رویا: اگر لیس چرمه باشه تکه بخل استفاده می کنند. اگر لیس چرمه نباشه، از تکه کتان استفاده می کنند، کتان سیاه و رنگدار. چند نوع تکه را یکجا می دوزند.

شهرزاد: چی لباس هایی، چه رنگها، به چه رنگها لباس افغانی تیار می کنند برای زنها، چه رنگها معمول است؟

رویا: زیادتر وخت مردم رنگ های بسیار شوخه استفاده می کنند، انتخاب می کنند. رنگ های سرخ، سبز، گلایی، نارنجی. رنگهایی که بسیار ایطور رنگ های بسیار تیز داره. رنگ های تاریک نیست. و سیاه.. فعلا که مردم سیاه جور می کنند، آنقدر ساده نیست دیگه. بخاطری وقتی که او ره می دوزند، آینه دوزی می کند و یا لیس چرمه دوزی می کنند، دیگه شکل سیاه هم تغییر می کنه، بسیار یک قسم شوخ معلوم می شه.

شهرزاد: خوب، معمولا لباس افغانی زنانه شوخ است دیگه؟ رنگهای شوخ؟

رویا: آ

شهرزاد: لباس افغانی همراى چى پوشیده مى شه، شال یا چادر؟
رویا: از خود چادر داره. نظر به همو دوختی که داره، چى لیس چرمه باشه، چى آینه دوزی باشه و یا چى خامک، پخته دوزی باشه، بعضی وقت پخته دوزی مى کنند، نظر به همو چادر جور مى کنند. چادرشان هم اگه لیس چرمه باشه یک نوع فیتنه مى گیرند زری داره. اگه لیس چرمه نباشه، آینه دوزی باشه، شاید بعضی آینه بگیرند. فرق مى کنه، یکنوع نیست که آدم بگويه اینی قسم است.

English translation:

Roya: The national clothing for women is the dress with twists. This has been since long ago. Still it exists. But because of the development of people and culture, some, some...

Shaharzad: ...somehow the shape has changed.

Roya: Yes, the designs for men and women clothes have changed. Women wear dresses with twists but in different shapes. It means that if they wore *lees charma*¹ before, now they don't wear *lees charma* as often. They wear clothes that are made using sewing machines or by hand, but not *lees charma*, although *lees charma* can be machine made too. The clothes that people wear now look like old ones sometimes, and sometimes it does not. It is the same for men. Men usually wear white *pirahan tonban*,² and sometimes they wear red or black *lees charma* coat over white *pirahan tanban*.

Shaharzad: The Afghan clothes, or *ghaand*³ that is made now, is usually made for brides. It is very expensive and people don't wear it at their homes usually. But it is a symbolic thing now, isn't it? For example, when they sing national songs, or when somebody travels abroad, they buy this dress and bring it with them. Most young women have one at home. It usually has lots of embroidery around its neck and sleeves. What kind of embroidery is that usually? Do they put coins on the dress...or? What do they wear with these clothes? What kind of jewelry?

Roya: Long ago, long ago they used coins a lot. They put coins on dress, but now they do not do it that much. If they put too many coins, people won't buy it. Only people who might buy it are those who want to take the dress aboard. But people who are in Afghanistan and who use it when singing national songs or wear it for a few minutes in a party, it is totally different. They don't make *ghands*. They do make it with *lees charma* or they make it simple. I don't know what they call it (the simple ones).

Shaharzad: What fabric do they use usually?

¹ A kind of dress sewn with golden yellow ribbons and threads on it..

² a longer shirt and loose pants.

³ Afghan traditional women's dress, usually sewn with coins.

Roya: If it is the *lees charma* design, velvet is used. If it is not *lees charma*, they use cotton fabric, black or flowered cotton. They sew different kinds of fabric together.

Shaharзад: What kind of clothes, or colors, I mean in which colors are Afghan clothes made for women, which colors are usual?

Roya: Mostly people use very bright colors. They choose bright colors, for example red, green, pink and orange. The colors that are bright, not the dark colors. And about black, now even when people use black, it does not look common. People embroider the black fabric with mirrors and *lees charma* on it. Then the shade of black also changes. It looks kind of bright.

Shaharзад: So then Afghan women's traditional dress is bright then, with bright colors?

Roya: Yes.

Shaharзад: What do you wear the Afghan dress with, a shawl or a head scarf?

Roya: It has its own head scarf. It depends on embroidery. If it is *lees charma*, or embroidered with mirrors or *khamak* and *pokhta* (other kinds of embroidery)....They sometimes do *Pokhta* embroidery and then they make the head scarf in the same design. If the head scarf is *lees charma* they put yellow ribbons around it. If the dress is not *lees charma*, and it is mirror embroidered, then they may use mirrors (on the head scarf). It depends. It is not one single design.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use everyday. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2003-2009 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated